

Foglalata: Magyarország (két legújabb királyi válasz az ország RReihez; Nádor ő fősége beteg; kinevezés; révkomáromi hajóbiztosító társaság gyűlése; irgalmas szerzet; magy. tud. társasági jelentés; időjárás; magyar játékszin ügye) Anglia (dec. 5diki ragaszlapok, O'Connell levele az irlandi reformerekhez 's Arthur Beaumont-hoz; egyveleg hírek). Franciaország (Sorsvonási játékok; Wahl testvérek ügye; afrikai tábor; könyvhirdetések). Portugália (Povo Soberano hírlap szelleme). Oroszország (oroszmérték, uralszki löversenyek). Németország, Törökország, Spanyolország. Elegyhírek 's más felvilágítások.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. A' KK. és RR. dec. 23kán tartott országos ülésben a' Buda és Pest közti álló hid tárgyában kerületileg megülapított törvényjavaslatot elfogadták. Ünnepek után dec. 28kán volt az első ülés; melly nap később elegy ülésre hivatván meg a' két tábla, ő Fölségének az ország RReihez intézett két rendű k. válasza olvastatott föl; egyik melly dec. 16kárul költ, 's felelet a' RR. részéről 1833 mártz. 30kán küldött fölrásra „ő Fölségének Magyarországnak lakása iránt“, — a' mint itt következik:

Altefatae Suae Majestati Sacratissimae id, ut quo frequentius, et quantum quidem licuerit, diutius in percharo sibi Hungariae Regno versetur, non in praecipuis tantum votis, sed firmissimo etiam illo, quo Legum, iterarumque benignarum sponsonum Regiarum effectui intendit, proposito esse, hocque ipsum Eandem erga demissam Dominorum Statuum et Ordinum ddo. 30-ae Martii 1833 Repraesentationem hisce significandum benigne jussisse. In reliquo etc.

Viennae die 16-a Decembris 1835.

Georgius Bartal, m. p.

A' 2ik királyi válasz dec. 26kárul költ 's tárgyzaza az országgyűlés határidjét, feleletül az Ország RReinek 1835 dec. 19rül költ fölrásukra:

Altefatae Suae Majestatem Sacratissimam id, quod de conservandis in suo vigore fundamentalibus Regni Legibus art. 3: 1827. ita cavet, ut providentissime una monet: „felicitatem Regis et Regni exacta legum observantia et incolumitate niti, atque, si iuribus seu Regis, seu Regni Statuum quidpiam decerpatur, Legum et legalis Regni systematis compagem, secularum usu corroboratam, subruendum esse“, curae, cordique habendo; quoad illam Repraesentationis Dominorum Statuum et Ordinum de 21-a septembris a. c. partem, quae de conclusionis horum, convocacione item proximo Comitiorum agit, penes benignam firmissimae Suae, prout ceteras, ita etiam de Comitibus stato tempore, aut publica Regni utilitate et necessitate exigente etiam citius celebrandis conditas fundamentales leges, ac signanter art. 13: 1790. et 5: 1827. observandi statutatis declarationem, clementissime simul spondensse futurum, ut his cohaerenter affutera Comitia sicut etiam continuandorum circa operata systematica tractatum dialecticum benigne convocet. Atque hanc altefatae Suae Majestatis Sacratissimae mentem, quia positivarum Legum praesidio nititur, etiamnum ita constare, ut relate ad recens substratum Dominorum Statuum et Ordinum Repraesentationem tenoribus benignae ddo. 28-ae Octobris a. l. Resolutionis; in reliquo autem Juribus Suis Regis, ducto positivarum itidem Legum, et ipsis Regni cunabulis coevi usus inhaerent. Et quamquam rationibus, quae in benigna Resolutione ddo. 23-ae Augusti a. c. quoad accelerandum Comitiorum praesentium conclusionem, et intuitu ocyus ad effectum deducendum salutarium in re urbariali provisionum, et in respectu administrationis publicae, et denique ex obtutu Causantium, quibus medio Comitiorum horum tempore, cum gravi iurium suorum detrimento, justitia reddita non est, uberius allatae sunt, id momenti insit, ut Sua Majestas Sacratissima non dubitet ulterio quoque profiteri: si has suo, Domini Status et Ordines pondere aestimasset, eventurum non fuisse, ut quod a postrema benigna Resolutione propediem evolvetur bimestre intervallum, quin ea, quae ad consummandos praeractos de re urbariali, et cum hanc nexis provisionibus tractatus pertinent, sua item gravamina et postulata, et quae praeterea ad explendum quorumvis Comitiorum scopum superant, more alias observato subtravissent, elabi paterentur: Eandem tamen, illa ductam spe, quod DD. SS. et. OO. eum concedendi Sibi temporis dehinc usum facturi sint, qui benignis Ejus intentionibus ad felicitatem publicam in tramite legum provehendam directis respondeat, ex proprio hoc ita comparati in publicam rem animi Sui motu id, quod praenemoratorum obsectorum pertractatio omnimode acceleranda possit, breve ceteroquin temporis spatium cum eo benigne largiri: ut objecta eadem ocyus, singillatimve ac ininterruptim Sibi substernantur, admaturodoque Comitiorum horum fini omni cum assiduitate incubatur. In reliquo etc.

Viennae, die 26-a Decembris 1835.

Georgius Bartal, m. p.

Nádor ő cs. kir. fősége a' lefolyt dec. utólján sokat szenvedett egészségében. Mintegy négyhét napra és hurut után t. i. decemb. 17kén csúszhurut-láz 's a' mellhártyának gyuladási jelenései fogák körül, melly betegség első napokban erősnek és tartósának mutatkozék, azonban később lassan lassan engedett 's utóbb a' láz végképen megszűnt. Legutóbbi jelentések szerint Pozsonybul, ő Fősége állapotja folyvást javul, de ereje még igen gyöngye; azonban álmai nyugalmassak és jöltevők. A' RRek kerületi elnökségök által aggódva tettek kérdést ő fősége egészségi állapotja iránt a' kir. Személynöknel, 's éljannel felelték a' válasza, hogy veszély nem fenyegeti a' becses életet. Dec. 27kén már nem adattak ki bulletinek.

ő cs. kir. Fölsége a' magyar kir. udv. kancelláriához dec. 12rül intézett legfensőbb határozata szerint: a' nyitrai káptalannál

megürlt kanonokságra Sorecz Imre nyitrai plebánust méltóztatott kinevezni.

A' révkomáromi kir. szabados hajóbiztosító-társaság a' f. január 26kán határozta tartani közgyűlését, mellynek czéja nem csak az igazgatóság egész évi munkálkodásának megvizsgálása, hanem a' társaság kiterjedőbb javáról gondoskodás is. Mire nézve a' részvényesek ezennel felszólítatnak a' mondott közgyűlésbe akár személyesen akár törvényes meghatalmazottik által megjelenésre.

Szathmárban Krammer Mihály kanonok 's székesegyházi főesperes nov. 16kán életének 75ik évében szivtróhadásban; Garamay Ferencz tisz. kanonok pedig nov. 19kén, életének 71ik évében ideglázban, meghalóztak.

Pesten a' hamarkodni kezdett tél igen változó. Dec 30kán olly meleg szél futt, millyen aprilben szokott lenni, 's ennek következtében a' Duna jege sok helyen meg is szakadozott 's a' fagy fölenedni kezdett. Erre 31én ohajtvá várt sűrű havazás következett. — A' Tisza jege, mint onnani vidékekrül írják, már decemb. elején beállott. Hasonlón a' Szamosé is. A' tél ezentájakon kemény, de hó nincs. Az alsó környékeken is folyton tart a' fagy; azonban hó alig levén mutatól, a' gazdák nem kis gondban vannak későn végezhetett vetéseik miatt, napról napra inkább rotván azt a' száraz fagyok. Zöld vetést nem is látni még a' repeczét kivévn, de ez sem olyan mint máskor 's mint lennie kellene. Szóval ugy mutatkozék, hogy az 1835ki bönék híresztelt termés, nem szállítja alá a' termékek árát, ha t. i. az időjárás így tart. — Utak az alföldésen ollyanok mint a' deszka, 's csak az angol 's amerikai vasutak lehetnek jobbak e' mostaniaknál, olly hatalmas útmester a' magyar fagy. Egyébiránt, írja a' tudósító, van kinja a' sok hizott sertésnek, mert azt itt mindenütt ölik, perzselik, emésztik. A' marhadógtül nem tiszta ugyan a' tájék, mert imitt amott betegszik 's hull is a' szarvasmarha, de nem épen nagy számmal. — A' kora fagy miatt Nyitraho, mint tájék, nagy burgonya telei a' földben, hogy talán elég lett volna az éhen haldokló irlandiaknak egy pár hónapig eltartásukra.

A' m. kir. udv. kamara buccaribeli sómázsássá Palumna Ferenczet; fejtéplomi sómázsássá Raichardt József sópajtört; pancsovai sómázsássá pedig Schwartz Ferenczet nevezte ki. (kir. kam. tudósítás.)

Az Irgalmas-szerzetnek az ausztriai birodalomban és Magyarországnak levő's mindössze 28száma terjedőkörházaiban a' közelebb lefolyt katonai évben vagy is 1834 nov. 1sőtől kezdve 1835 octob. utóljalg mindössze 18,409 beteg nyert ápolást. Ezen mennyiségből fölgyógyulva lépett ki a' kórházbul 16,768; meghalt 1641, megjegyezvén, hogy ez utóbbiak közül 167 haldokolva vitettet be. — Ez általános számbul ugyan a' mondott idő alatt a' pozsonyi kórház 1052 beteg fogadtat be, kik közül 924 gyógyult föl, 's 128 halt meg; vallásra nézve ezen betegek közt 74 ágost. vallásu, 3 hely. vallásu, 5 görög n. egyesült 's 3 izraélita volt, a' többi római kath. vallásu. Továbbá a' zágrábi kórházban a' mondott idő alatt befogadtat betegek száma 685 volt. Ezek között nemre nézve 525 férfi és 160 asszony. — Meghalt ezen számbul 92 (de 17 haldokolva hozatott be); a' többi fölgyógyult. — A' pozsonyi árvaház is kiadta 1835öt illető hivatalos számadását. A' bevétel élelmi szerekre 's kész pénzre van fölözttva; ez utóbbinak mennyisége a' lefolyt évben 4591 fr. és 9 kr. volt; a' kiadás 4556 fr. és 35 kr. Tartalék pénzalapja ez intézetnek mostanában 1379 fr. 52 kr. Az intézet pártfogója gróf Zichy Ferencz ő excja; elnöke Prybila József pozsonyi kanonok és plebánus; pénztárnoka Edl Aloiz városi tanácsbeli; ellenörje Rojko A. S.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

I. A' magyar academia' költségein legújában a' Külföldi Játékszin 'Xd. kötete készült el Budán, a' m. kir. egyetem' könyvműhelyében, n. 12ed réthben; foglalata: A' végrendelet. Drama Ifflandtól. Ford. Külkegy Henrik, h. ügyvéd, ns. Torna vmegey' táblabírája. A' csinosan nyomtatott 's kötött, 166 lapnyi könyv' ára 36 kr. peng., 's a' társaság' minden egyéb nyomtatványával együtt Eggenberger József 's minden egyéb hiteles könyváronál találtató. —

II. Hat 's 's iv esvén e' munkácskánál két aranynyi tiszteletdíj alá, ezt pedig a' tisztelt fordító úr, mint october' 12dikei jelentésünkben érintetett, a' m. t. t. pénztára' nevelésére száván: ez által a' társaság' pénzalapja 62 ft 52 krral öregbedett conv. p. — A' kolosvári unitarium collegiumnál fenálló magyar olvasó társaság hasonló czelra 5 ftot küldött alulirtohoz pengő penzben. —

III. Czuczor Gergely, a' társaság' l. tagja, segédjegyzője 's levéltárnoka az academia' könyvtárát a' következő, XVII. századbeli, általában ritka, egy részt pedig épen ismeretlen, magyar munkákkal azaporítá: 1. Historia regis Volter. Irtá 1539ben Istvánfi Pál. Dobre

czeni kiadás 1574ből. — 2. Sztáray Mihály' kronikája Ákáb királyról. Iratott 1549. (Első levele híja). — 3. Historia Astagis regis et Cyri. Irta 1549. Kalkonyi Péter. Debreczeni kiadás 1574ből. — 4. Egy szép historia az vitéz Franciscóruul es az ő feleségéről. Irta 1552ben Vasfay Gáspár. Debreczeni kiadás 1574ből. — 5. Historia de vita b. Athanasii Irta 1557ben Sztáray Mihály. (Végén egy level híja). — 6. Historia Abigail. uxoris Nabal. Iratott 1560. — 7. Hanyadi János' kronikája. Irta 1560ban Nagy-Bankai Mátys. Debreczeni kiadás 1574ből. — 8. Varsányi György' kronikája 1561ből. — 9. Sz. Pál apostol' élete. Irta 1564ben Ilosvai Péter. (Czíme hibázik). — 10. Bánk bán' históriája. Irta 1567ben Valkay András. Debreczeni kiadás 1574ből. — 11. Igaz sz. írásból kiszedetett énekek. Horhi Melius Péter által. Debreczen, 1570. — 12. Egy rab vitéz' éneke Iratott 1570ben a' Csonka-toronnyban. — 13. Historia regis Ptolomaei Philadelphii. Irta 1570ben Ilosvai Péter. — 14. Béla király' kronikája Temesvári Jánostól 1571ből, és Zsigmond királyé Tinodi Sebestyéntől. Heltai' kiadása, Kolosvár, 1574. — 15. Eszter' históriája. Kolosvár, 1577. — 16. Zsoltárok es sz. énekek (elején 's végén csouka; lapszámokkal, 25—194.) — 17. Turi György' halála. — 18. Háruas kronika; I. In c. Árpád vala fő az kapitánságba. II. De obsid. Nándor albensis. III. De rege Mathia. (Végén kevés level hibázik). — 19. Sz. János' látásáról, Bornemisza Péter' éneke. — Melly igen becses ajándékért a' társaság nyilván kívánta köszönetét kifejezni. — Pesten, a' heti ülsőből, december 14. 1835. D. Schedel Ferenz. titoknok.

Szeged város lakosai a' Pesten épülő időközi magyar színház javára, maguk közt aláírást nyitottak, 's dec. 12ikéig 1010 vtvó forint volt egybegyűjtve. — A' dunaparti nagy magyar színház ügye millý részvételt nyert a' távolabb vidékeken is, bizonyítja a' következő levél Pápirul dec. 23kárul: „A' pápai nemz. Casino, melly két éven keresztül szerény esendben tenyészett, nemzeti életének az által kívánta első jelenségét adni, hogy a' f. eszt. nov. 29kén tartott közgyűlésben, gr. Széchenyi István urnak, kinek a' haza olly becses nemzeti intézvényeket köszön, 's legyen szabad reménylenünk egy a' nemzet erejéhez 's méltóságához illő játékszínt is fog köszönni, a' Társalkodó f. évi 87ik számában megjelent lelkes felszólamlását, legelőnkebb örömmel 's legbüzdőbb hazafii hálaival fogadván, a' tisztelt Gróf terve szerint Pesten a' dunaparti Nádortelken építendő nemzeti játékszín sikerítése végett, az egyesület pénztárából 125 v. frtot rendelt kiűzetetni. Ugyan ezen szent ezérla Szakonyi István járásbeli fő szolgabíró ur, és Pápay Miklós az országos tiszteletben állott Sámuelnek méltó fíja 's uradalmi ügyész ur, buzgó fáradozásai által, a' Casino egyes tagjaitól 's két nem tagtól is, 447 fr. 's 30 kr. vtvóban gyűlt össze.“ (Az adakozók nevei 's adakozásuk mennyisége máteok jegyzékben vannak. Ezen nevek közt előfordul: Hirschler Sámuel izraélita a' Casino tagja 5 fr.; Schlesinger Sámuel izraélita a' Casino tagja 12 fr. 30 kr vtvó, 's a' t.)

„Et farre fumantes acerras,
Suspiciunt, modicoque thure,
Quandocumque divi, paupere de penu,
Dives voluntas si litat!“

A N G L I A.

Londonban dec. 5én reggel több utcasarkon egy ragaszlapot leltek föltűzve, mellyben a' protestansok a' katolikusok ellen vallásuk védelmére szólítottak 's óvatnak a' katolikusok uralkodása következtétől. Benne van azon eskü másolatja is, mellyet a' parlament katolikus tagjainak kell letenniük, egy memento mori kíséretében. Végül felszólítottanak a' protestansok Angliában, hogy a' közelgő választások alkalmakor mutassák meg, mikép semmi bizodalom sincs azon kormányban, melly O'Connellnek tetszeni vágyásból a' protestans isteni szolgálatot szenvedni 's megszorítani engedi. —

Dec. 14én Londonban Smithfield-téren egy férj nőjét árulta. Eddig egy asszony ára ott általában csak 5 schilling volt (3 pf.) de ezúttal, mint a' M. Herald beszéli, a' férj olly annyira fel tudta kedvese jó tulajdonságát dicsérni, hogy azt egy aranyért vették meg! —

O'Connell azon levelében, mellyet dec. 4én Derrynane-Abbeiből az irlandi reformerekhez bocsátott, azt kívánja mutatni meg, hogy az ország boldogsága a' mostani ministerium további tartásától függ, mellynek azon különös sajátsága van, hogy a' conservatívekben nem gerjesztí azon félelmet, mellyet radical ministerium gerjesztene; azonban bírja egyszersmind a' radicalpárt bizodalmat.

Londoni lapok a' britt kormány közbenjárásáról szólnak a' francia-amerikai ügyben, mellyet azonban csak úgy adnak elő, mint obajtásra méltó, nem pedig mint elhatározottat 's megajánlottat.

Arthur Beaumont, sz. Pclagieben (Párisban) fogva ülő aprilisi vádlott, de születésre nézve angol, levelet irt O'Connellhez, mellyben arra szólítja föl őt, hogy vállalja föl védelmét a' páirszék előtt mint ügyvédje. O'Connell a' védelmet megtagadta tőle azon okból, mert nincs hatalmában a' francia nyelv olly könnyűséggel, hogy a' páirszék előtt nyilvános szónokképen fölléphessen. De egyszersmind kimondja meggyőződését az iránt, hogy a' páirszék nem illet bíróság, sőt egybehasonlíja ezt a' valaha Angliában létezett csillagkamarával. A' francziákat politikai rabszolgáknak nevezi, kik 'csak valamivel szabadabbak, mint Algier lakosai, az elfoglalás előtt.“ Levelet azon jegyzésre méltó nyilatkozással rekesztí, hogy a' republikán nem tartja helyes eszköznek Franciaország java előmozdítására,

mert Franciaország nem bír elegendő sem politikai erkölcsiességgel, sem tudománnyal, de legkevésbé 's mindenek előtt vallásossággal. Elhárítja magáról egyszersmind a' „polgár“ megszólítást is, mint-hogy ezen elnevezés most ártatlan ugyan, de más ízben a' legutáltatob 's legvérengzőbb emberek jelszava volt. Végül bocsánatot kér, ha nyíltságával sérteni talált, mi azonban nem volt czélja. „Valamint a' fejedelmek 's ministerek hibáira 's jogsérelmire nézve, úgymond, nem engedem magamat megszorítani, úgy arra sem fogom magamat szánni, hogy a' nép nézeteinek hüzelegjek, vagy tévedéseiben megerősítem azt.“ — Öst. Beob.

A' Morning-Chronicle ismét fészegetni kezdi, hogy a' francia székelen által Bayonne-on keresztül mindenféle hadiszer es segély szállítatik a' föltek carlositáknak Spanyolországba, sőt azt mondja: Bayonneban éjjel a' kapukat is megnyitották, hogy 100 lovat bocsássanak a' városon által. d. Carlos számára vitetendőt. Minderről, úgymond, maga Mendizabal urt bizonyos levelében, a' francia követhez. — A' Courier védelmezi a' francia kormányt; ellenben a' Morning-Chronicle még erősebben állítja, hogy csakugyan sok segély szállítatik szárazról a' francia határszéleken a' föllázadt spanyol tartományokba, 's úgy tartja, hogy a' francia kormány előtt nem egészen ismérletlen a' dolog, de készakarva szemet huny az illyesekre.

F R A N C Z I A O R S Z Á G.

A' Moniteur dec. 4ról irtást közöl, mellyet a' párisi kereskedő kamara dec. 3ról az igazságmiszterhez intézett, 's mellyben figyelmessé teszi őt az egymás után különféle alakban megjelenő lotteriákra, 's azok eltörlesztésére szólítja föl; ha pedig a' fenálló törvények ezen a' nép erkölcsét, ipart 's kereskedést tönkre rontó játék eltörlesztésére elégtelenek, akkor törvényjavaslatot terjesszen elő a' jövő ülsőben 's úgy vessen annak véget. — A' Párisban most olly egykor sorsvonási jutalommal páros könyveladási jelentések látszának a' kereskedési kamarát e' lépésre indítani, 's annyival inkább, mivel e' sorsjátéki spekulatio más nemire is terjedez a' kereskedésnek, 's a' faúrás fíjút, a' varga sarut 's cipéit, a' kalapos kalapjait sorsjutalmakkal szokta elhárásolni, sőt még a' vendéglők is egy idő óta illy sorsjegyekkel szoktak tőzsérkedni. Az igazságmiszter azt állászolja, hogy e' tárgy már föléleszté figyelmét, 's azt komoly fontoltság alá is veendi. Egy úttal Delessert úrtól is közöl a' Moniteur egy irtást, mellyben ő, mint a' takarékpénztárak élnoke, azt mondja, hogy ő is fölszólított már: kőne a' takarékpénztárakkal (Sparkasse) is hasonló lotteriát (sorsjátékot) össze; de ő azt rögtön elmellőzte, mint ollyas dologot, melly a' takarékpénztárak eszméjével 's elvével össze nem fér.

A' páirszék nem sokára kész fog lenni valamennyi vidéki aprilisi vádlottal, úgy hogy dec. 21én már a' párisi osztályra mehet által. A' vitatások, 's az egész pör legkevésbé sem érdekli többé a' közönség figyelmét. — A' Gazette de Normandie, legítimista hírlap, melly az új kezességi törvény következtében megszünt, 1836 január 1jétől fogva ismét meg fog jelenni, e' megújított czímmel: „Normandie.“ — A' Journal des Débats azt bizonyítja, hogy nem Durand úrtól (a' volt varsói consulól) kapá a' varsói beszédet. A' National pedig okajtja: nyilvánítani ki Durand ur, tőle van e' a' nevezett beszéd, vagy sem?

Már a' szabadelmü független francia lapok is helyes oldalról nézik a' Wahl testvérek ügyét Baselveidékkel. Arról vádolják t. i. Broglie hget, hogy könnyelműen függeszté föl az egész Schweitzal kötött szerződést, mielőtt a' főhellyel értekezett volna; azután pedig hogy nem szerzette meg magának a' szükséges tudományt a' Rayneval által vitt alkudozásokról. —

A' Journal de Paris dec. 12ról következő tudósítást közöl: „Telegraphi sürgöny a' seregéről Afrikában a' „fügefai táborból“ nov. 28ról azt jelentí, hogy az előcsapat Oudinet tábornok parancsnoksága alatt Brelában állt meg, Orleans hg pedig tábornok-testetűl még a' fügefai táborban állott. Clausel marsal is a' herczeggel volt. A' tábornokok már látták az ellenség őrszem-tűzeit; de még nem ütköztek azzal meg. Azt hitték, Abdelkader még nem érkezett meg az arabok táborába.“

A' National példát hoz arra föl, mit követnek el a' könyvtárosok munkájik hirdetései 's ajánlásaiban. Nem rég egy konyhatár, „Dictionnaire de Cuisine, et d' Economie“ címűkönyv vala jelentve, hol a' „Cuisine“ szó rőfos betűji a' munka tárgyait képező rajzokból, úgymint apró baromfókból, szarvasból vadászkészülettel, gyümölcsből, konyha- 's asztaledényekből, pákosztos (móstató) macskából, szakácsból, 's végre az utolsó E betű egy jól kihízott szakácsnéből állottak. Milly esbítő pazar-fényezés még illyesekben is!

P O R T U G A L I A.

Az utolsó ministerváltozás óta Lissabonban egy hírlap jelen meg, mellynek czíme: o Povo Soberano (a' fölséges nép). Mingyárt az első számban igen heves cikket közöl ez az előzőtt ministerek ellen, melly ha más tekintetből nem lenne is elég: érdekes, legalább a' portugál hírlapi hang ismértetésére szolgál. Ha „úgymond a' lap“ mind azon inséget átgondoljuk, mellyet e' hat ember Portugáliának okozott, 's a' hosszu időt, melly alatt a' hatalom kezében volt, két borzasztó

Egy másik írás pedig a Renouateurben egészen ellenkezőt mond; szerinte t. i. Burjo verte meg Olotnál a' christinókat, 's 200at közülök elfogván, az ezek közt találkozó 5 tisztet nyomban agyon lövette, visszatörölésül azon kegyetlenségekért, miket a' christinók már előbb carlosi tisztek ellen elkövettek.

D. Carlos hivatalos hírlapjában (Gaceta official) megczáfoltatik azon hír, hogy Guergue Estellába érkezte után börtönbe záratott, hadi törvényszék elibe állítandólag. — Guergue ugyanis fensőbb parancsolat következtében tért vissza Cataloniából, 's katonáit ott a' legjobb rendben hagyta.

Galicia igen szomorú állapotban van, 's carlosi bandáktól pezseg. A' madridi journalok e' tárgyban furcsa adatot beszélnek. Latre gen., ki e' tartományban a' főparancsnokságot átveendő vala, a' gyors kocsiál, álnév alatt, utazott Corunna felé. A' carlositák, madridi barátjaik által erről tudósítva, Villafranca mellett leselkedtek utána, 's a' gyors kocsi megállítván, az utazóktól uti leveleket kívántak előmutatni. Nem találván Latre nevét, szoros vizsgálat alá vették az utazókat, 's Latre csak egy vele utazó ex-barát hazugságának köszöni, hogy ép bölrel menekedhetett, ki azt bizonyítja, hogy Latre gen. Villafrancában elmaradt az utazó társaságtól, 's hogy azon ember, ki vele utazik, valóban az utilevelben megnevezett személy. A' jó bolond carlositák hittek e' tiszteletes bizonyítványnak, 's így Latre szerencsésen Lugóba érkezett. Valóban furcsa tartomány, hol a' fő hadi parancsnoknak hamis utilevellel kell fölkészülnie lenni, hogy az általa kormányoztatandó tartományba érhesse.

Egy levelező az angol segédseregéből keservesen panaszkodik a' santanderi létről, 's így írja azt le a' Times lapjaiban: egy kis tért 's a' partot kivéve, Santander utcai szűkek, szögletesek és rozsz kövezetűek. Gonosz targoncák, mellyek elibe ökrök vannak fogva, zárják el a' szabad mehetést, 's nagy ügyesség kívánatik, hogy az ember megdöfetés nélkül áthatolhasson. Esős időben — pedig Isten a' megmondhatója, mennyit esik! — ingyen élhet az ember öntöző fűrdővel, mert a' csepegők a' háztetőkről nagy pontossággal vannak a' szerencsésen járók kelök fejére intézve. Minden háznak minden ablakán erkély van 's ez kivétel nélkül szennyes ruhával beterítve, úgy hogy a' város majd minden háza sokféle tarkaságu, de többnyire igen igen kellemetlen tekintetű, rongyokba van burkolva. A' házak belső részében még rozszabbul áll a' dolog. Biztos kandalló helyett, gőzös széndény áll ott, melly az angolnak fejfájást és orrvérfolyást okoz, a' falon semmi kárpit, az ablakokon 's ágyakon semmi szőnyeg; 's a' mi a' főzést illeti! — csupa olyan ételek, mellyek becsületes gyomornak csömört okoznak. — Zöld, állott olajban főtt hal, szörnyű sok fokhagymával fűszerezett ételek. 'S az ág:ak! jaj nekem! boldog az utazó, ki csak bolhacsipés ellen panaszkodik! egy sokkal gonoszabb neme a' feregnek, melly névtelenül gonosz, tanyáz Santander minden házaiban! — Azon intézet, mellyet művelt fülek előtt nevezni sem illik, Spanyolországban egész kényelemmel a' könyha 's tűzhely mellé van helyezve. A' esinosult élet kellemeiből itt semmit sem találni, 's ki Spanyolországba jön hadakozni, annak nem csak bátor szíve, hanem bátor gyomra is legyen, 's szánja el magát, hogy testén több sebet viseljen, mint egyedül a' carlositák adni képesek.

E L E G Y H I R E K.

A' portugáli királynő megerősített egy rendelményt, 1836ki ev elejétől kezdve, minél fogva minden vallásos ünnep, melly t. i. nem vasárnapra esnék, következő vasárnapra téteik át. — Háboru esetén Franciaország több mint 120 hadihajót küldhet Éjszakamerika ellen; az amerikai tengeri ereje pedig csak 60 hajóra megy. Toulonban egyedül 65 hajó fekszik készen, mellyet csak föl kell fegyverezni. — Poroszországból jelentik, hogy ottan a' legvénebbek sem emlékeznek ily alacsony vízállásra mint a' mostani. A' Havel folyón 's részint a' Spreen is, terhelt hajó nem járhatván, a' hajózás szinte egészen megakadt. Még a' vízre szoruló mesteremberek, p. o. festők, tobakok, timárok is sokat vesződnek; mert a' kutakból minden víz kiapadt, 's a' csatornák kiszáradtak. Ha a' tél vagy esőt vagy tetemes hőtömeget nem hoz magával, úgy a' jövő aratás nem sok örömet ígér. — Egy brüsseli mechanicus, Marchal ur, új vasut-rendszert talált fel, mellyre a' kormánytól tiz esztendőre szabadítékot nyert. Marchal ur ezen új találmányát „mozgó vasútnak“ nevezi, mivel ez a' kocsiával együtt, melyen vitetik, odébb megy. Mondják, hogy e' rendszer posta- 's magányos kocsiakra, szóval, minden alkalomra használható, mellyek közönséges utakon járhatnak, mint most, 's minden nemű hajó erő által mozgásba tételhetnek. — Boroszloból dec. 8-ról: 17 nap óta itt nevezetes alkuk történnék sziléziai líbonlevő gyapjura néhány tallérnyi ártóbséggel a' mult vásári ár fölött. —

Az ausztriai birodalomban (Magyarországot 's ennek mellék tartományait kivéven) 1834ik katonai esztendőben született 814,389 személy, ezek közt 419,064 férfi, 395,325 nőnemű, 83,081 házasságon kívül; — meghalt 645,767. házasságra lépett 171,842 pár. A' halottak közül 614,946 rendes betegségben halt meg; 11,582 helybetegségben (endemicus nyavalyában), 8012 ragadványban; 4412 himlőben, 707 öngyilkolás által, 78 kutyadühben, v. vesztésében;

482 megöletett, 34 törvényesen kivégeztetett, 5512 szerencsétlen eset áldozta lett.

A' „kölni Handelsorgan“ így elmélkedik a' gőzhajók- 's vasutak hasznáról: Hol a' gőzhajózás vagy vasutépítés a' jelen népeség mellett mérsékelt kamatot ígér, biztosan fáltehetni, hogy a' süker fényes leend, mert minden, távolságot rövidítő 's költségkevesítő intézkedés elmulthatlanul szaporítja a' közlekedést 's az utazók számát. — Csak egy két példa erre: midőn az angol parlamentben a' lieverpool-manchesteri vasutról vitáztak, nem akarták a' tervadónak azon állítását elhinni, hogy azon évenként 30000 személy fog járn. Két év mulva a' vállalat kezdőji magok is bámulva látták, hogy az utasok száma 250,000et felül halad, 's azóta is folyvást növekszik. Egy skót csatornán, míg azon rendes hajók jártak, alig volt 36000nyi az utasok száma; mióta pedig gőzhajók jutottak divatba, 's ezek által az utazóknak nagyobb gyorsaság, pontosság és olcsóság ajánltatik, azoknak évenkénti száma több mint 260,000! Sok ezer személy, ki előbb soha sem hagyta el az édes otthon, mivel az utazás terhes és költséges volt, az új utazás-mód kényelme által mozgásba tételik.

Külföldi hírlapok ára:

Külföldi hírlapok árjegyzéke, egész évre számítva, 's a' bélyegár bele számolásával, a' bécsi cs. kir. főpostahivatal nyomtatott tudósítása szerint, következő:

Angol hírlapok: Albion, the Courier, the Guardian (az ör); the Globe (földteke); Morning-Herald (reggeli híradó); Morning-Post (reggeli posta); Standard (zászló); Morning-Chronicle (reggeli krónika); the Star (csillag); the Sun (nap); the Times (idők); the british Press (britt sajtó); egyenként 216 pengő forint. — Az Evening-Mail (esti lovasposta) 136 p. ft; Bell's weekly Messenger (héti híradó) 100 p. ft; John Bull (az angol pórncp gúnyveve) 70 p. ft.

Franciaországi hírlapok: Moniteur, és Gallignanis Messenger 90 p. ft; Courier de l' Europe 74 p. ft; Quotidienne 72 p. ft; Gazette de France és Journal de Paris 70 p. ft.

Belgiumi és németalföldi hírlapok: le Moniteur Belge; és Amsterdamsche Nieuwe Courant en Algemeene Handelsblad 80 p. ft; Journal de la Haye 74 p. ft.

Olasz hírlapok: Giornale del Regno delle due Sicilie 50 ft. Gazzetta piemontese 38 ft. Diario di Roma 34 ft. Gazzetta di Firenze 28 ft. Gaz. di Genova 26 ft. Gaz. ticinese 14 ft. mind pengőben.

Német hírlapok: Hamburger Börsenhalle 48 ft. Journal de Francfort (francia nyelven) 36 ft. Allgemeine Zeitung 34 ft. 56 kr. Achner Zt. 34 ft. Hamburger unpart. Correspondent 32 ft. Haude berlini hírlapja; Vossnak szinte berlini hírlapja; frankfurti fő postahivatali hírlap; carlsruhei hírlap, egyenként 30 ft; hannoverai hírlap 30 ft. 24 kr.; porosz statushírlap 30 ft. Korrespondent von und für Deutschland 28 ft. 36 kr; lipseai hírlap 28 ft. augsburgi posta-újság és kölni hírlap 22 ft. 24 kr; müncheni, regensburgi, würzburgi hírlapok egyenként 22 ft; Allgemeiner Schweizer Correspondent 12 ft.

Oroszországi hírlapok: Jour. de St. Petersburg; pétervári német hírlap, és ugyanottani orosz nyelvű hírlap, egyenként 46 ft. Journal d' Odessa 45 ft. Nordische Biene 38 ft. Russischer Invalid 35 ft.

Török és görög hírlapok: Moniteur Ottoman 25 ft. Sotir 29 ft. Athén 27 ft. Gazzetta Jonia 14 ft. Kormánylap 10 ft. Antologia Jonia 9 ft.

* * *

Azon tiszt. Olvasóinknak, kik a' politikai híreket élénk részvétellel olvassák, de kiknek nincs tehetségükben az ezek teljes megérthetéseire szolgáló politikai segédkönyveket magoknak megszerezni, gyakor sürgetésre 's fölvilágításul, nem lesz talán érdek- és gyümölcstelen hírlapunk végén olykor olykor olly apró politikai czikkeket közölni, mellyek idegen szavak magyarázatát, politikai pártok eredetét 's kifejlését, vagy politikai tekintetben híres emberek rövid életírásait foglalandák magokban. Ily apró czikkek sorát megnyitólág ezennel lássuk, mi a'

Tiers parti.

„Tiers parti, vagy tiers état“ magyarul annyit tesz, mint: harmadik állapot vagy neposztály. E' név azon időkbel veszi eredetét, midőn a' polgári rend Franciaországban némi erőre és jelentőségre kezdett emelkedni. Miután t. i. a' városok gazdagságra 's hatalomra vitták föl magokat, adó- és egyéb tárgyakra nézve is szózzattal kezdének birni; 's már kilenczedik Lajos városokat 's törvényhatóságokat hívott az országgyűlésre. — Még jobban kiterjeszté azután e' jogokat szép Fülöp 1303ban, 's ekkor származott a' fenirt név: tiers état, harmadik status. — Most e' nevezés alkotmányellenes, mert a' polgárság nem harmadik osztály többé. Ki a' tiers état-ról többet kíván tudni, utasítjuk Sieyes értekezésére: Qui est ce que le tiers état? (mi a' harmadik neposztály?) melly 1789ben jött ki. — A' tierspartin tehát koránsem Thiers minister pártját kell érteni, mint némelly Olvasóink hibásan vélték, hanem a' polgári osztályt 's ennek politikai érdekét, ellentétben az úgy mondott: nagy urakéval.